

Pertuse (černý kašel, dávivý kašel) a možnosti očkování

Pertuse je akutní, bakteriální onemocnění dýchacího ústrojí s vysokou nakažlivostí.

Původcem onemocnění je bakterie *Bordetella pertussis*. Jedná se o striktně lidského patogena, který je citlivý na cílenou léčbu antibiotiky.

Inkubační doba je 7- 28 dní, průměrná 7- 10 dní.

Přenos se uskutečňuje vzdušnou cestou, kapénkami při kašlání, smrkání a osobním kontaktem. Onemocnění se vyskytuje na celém světě a epidemie probíhají v 3-4 letých intervalech, v závislosti na dorůstající neimunní populaci. V posledních letech je v zemích s vysokou proočkovaností v dětském věku hlášena zvýšená nemocnost hlášena zejména u dospívajících a u dospělých.

Epidemiologie : od počátku devadesátých let minulého století dochází prudkému nárůstu případů onemocnění. Zatím co v roce 2005 onemocnělo 236 osob, v roce 2009 to bylo 956 a v roce 2010- 662 osob. Hlášená nemocnost se zvyšuje zejména ve věkové skupině 10-14 letých. Obecně se předpokládá vysoká podhlášenost vzhledem k nepoznanému průběhu onemocnění u mladých a dospělých osob. Nemocnost pertusí je podle odhadů až pětinasobně vyšší.

Klinický průběh : u dětí lze pozorovat typický klinický průběh onemocnění, které většinou začíná jako zánět horních cest dýchacích se zvýšenou teplotou, kýčáním, bolestmi v krku a postupně se zhoršujícím kašlem. V dalším stádiu dochází k typickým dráždivým záchvatům neproduktivního kašle, které mohou končit zvracením (dávivý kašel). Kašel připomíná kokrhání. Po záchvatu kašle dochází k velkému vyčerpání organismu. Stádium rekonvalescence je zdoluhavé a je provázeno přetrvávajícím kašlem. Onemocnění trvá obvykle 6-8 týdnů.

Mezi nejzávažnější komplikace patří pneumonie s 54% smrtností.

U dospívajících a dospělých , kteří byli očkovaní v dětském věku ,je zpravidla průběh onemocnění mírnější, nebo může probíhat bezpříznakově. V případě kašle přetrvávajícího více než 2 týdny a nereagujícího na běžnou léčbu, by se mělo pomýšlet na pertusi.

Možnou ochranou před onemocněním pertusí je očkování.

Základní očkování dětí od 13. týdne po narození se provádí 3 dávkami hexavalentní očkovací látky s intervalem jednoho měsíce mezi dávkami. 4. dávka je podána nejméně 6 měsíců po 3. dávce. Dítě je chráněno proti pertusi až po základním očkování , tedy od 6. měsíce věku. Hexavalentní vakcína je určena pro očkování proti : záškrtu, tetanu, černému kašli, dětské obrně, žloutence typu B,a onemocnění vyvolaná *Haemophilus influenzae* typu B. Onemocnění se tak může stát pro novorozence nebo kojence smrtelným.

Zdrojem onemocnění pro kojence může tedy být matka, nebo dospělý člověk z jeho blízkého okolí. Pro ně je určená acelulární vakcína proti tetanu, záškrtu a černému kašli , která je aplikována jednorázově a je zároveň alternativou očkování proti tetanu.

V Praze 16.6. 2011

MUDr. Jarmila Židová

Zdroj: Vakcinologie 2 , 2007
SPC Adacel
Manuál očkování 2010
Epidat